

ادبیات عمومی و سیاسی

هفته‌لق سیاسی ، ادبی و علمی غزته‌در

جلد : ۱

سنه : ۱ ۶ صفر ۱۳۳۵ جمعه ایرتبی ۱۹ تشرین‌ثانی ۱۳۳۲ نومرو ۵

سیاسیات

مبهم بر دولت

۱

له استقلال ، اون دوقوزنجی عصرک یوزلرجه قیامت‌ملیه‌سنه رغماً ، آوروپالی اولدقلری‌حاله
حالا آوروپا حقوق عمومیه‌سندن استفاده ایده‌مین اورتا و کوچوک ملت‌لردن مرکب زنجیر اسرانی
برنجی حلقه‌سنی قیردی : بوزنجیرک قسم اعظمی چارک حدود مظالم‌نده ایدی ؛ اونلر ، ظاهراً
برر ملت ، و حقیقت‌ده ایسه تاریخک کیزل‌دیکی برر حکومتدی ! قوانین غریبه‌سی ادراک بشردن
برآز و بلکه ایجه یوکسک اولان مقدراتک بعضاً او یله تجلیاتی واردرکه حس ایدیلیر ، فقط
آکلاشیلماز : بوراده موضوع اولاجق حکومت‌ده تاریخک او یله بر تجلیسیدر ؛ حکمت وجودی
اولمایان و یا موقت اولان غیرطبیعی بعض دولتره مقابل ، اسارتی ادراک صیغمایان بر طاقم ملت‌لر
وار : بوکون مبهم اولان یارینکی حکومتلر ایشه اونلردر ؛ برقاچ دانه‌سی چارک پک غلط سیاست
اولان ملک‌نده اولدیغندن ، روسیه‌نک استقبالی شیمدی‌یه قدر برچوق مؤرخلر ایچون مه‌لکدی :
چونکه اونلر ، برره برره ، پومپه‌بیانک کوللر آلتندن ظهوری‌کبی ، کونک برنده اسارت آلتندن
قالقاجقلردی . لهستان استقلال بو نظریه‌نک تأیدینه دوغرو برنجی آدیم اولدی ، ایکنجی‌سنک
فینلان‌دیا اولمایاجغنی هانکی موسقوف تأمین ایده‌بیلیر ؟...

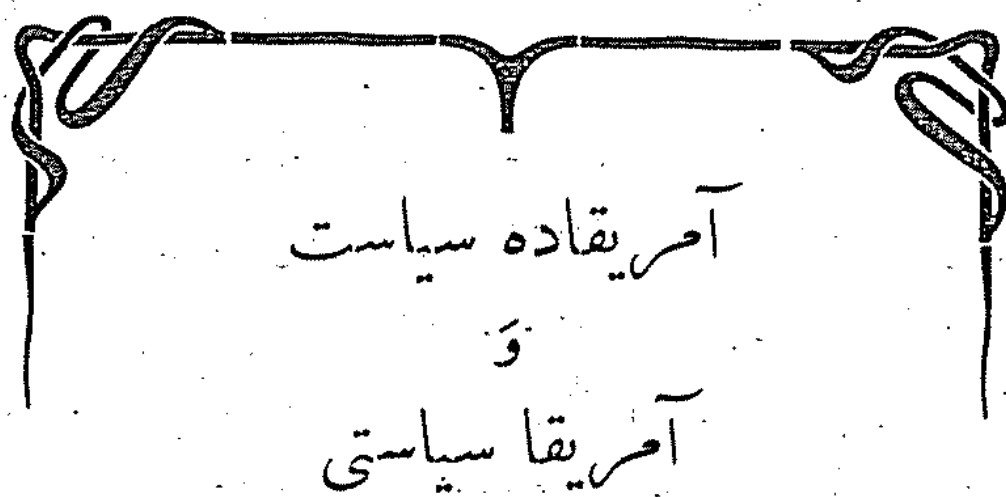
پارس معاهده‌سنده ، آوروپا حکومتلری ، آوروپا حقوق بین‌الدولندن استفاده‌مزی تصدیق
ایله بزه اونوتولماز بریالان سویل‌لرلردی : چونکه ، اولانیم آسیالیلر دکل ، دوغروندن دوغرویه
آوروپالی اولان ملت‌لر بیله استفاده ایتمه‌مشلر و ایده‌میورلردی ؛ وینه چونکه ، لزوم‌سز دولتلردن
زیاده اسارت‌ده ملت‌لر واردی و حالا وار !
بوراده ، او زمره‌یه منسوب اولان فینلان‌دیانک برآز وظائف تاریخیه‌سندن ، برآزده حال

۱۸۰۹ دین سوکره ده، اسوچجه ینه اولدیغی کبی لسان رسمی و علمی قالشدی . فقط بو حال آنجق یاریم عصردن بر سنه فضله دوام ایتدی . نهایت ۱۸۶۰ ده فین مطالباتی اسکی یاخود یکی شدتیه تکرر ایتشدی ؛ اسوچلیلر ، هم رد ایدیور ، هم : « بو باربارلرده برتیا ترو ایتیور ! » دیورلردی ! فقط روس نفوذ منفیسه ، اوچ سنه سوکره ، لسان رسمی به رغماً معاملات اداره ایلله محاکمه فینجه نکه ده استعمالی نقرر و نهایت بر سلسله مقررات ایلله هر ایکی لسانک مساواتی ده تأسس ایده بیلدی . اوندن اعتبارآده فین مقابل تعرضلری باشلار : فضله امتیازات لسانیه ایتیور و : « بر لسان ، بر روح ! » دیورلردی .

بوکون اسوچ منطقه لرینک ایکسی ده منتظم بر فین مهاجرت مسئولانه سی آلتده در : فقط اسوچ مؤسسات اجتماعی سی ده بو کوزل جریانته مقاومت ایتیور دکل . بونکله برابر فین لسانجیلری ، (اسکی فین) فرقه سنه حاکم و (کینچ فین) فرقه سنک ده بر شعبه سنده اکثریتی حائز اولدقلرندن ، عدلیه و ملکیده غالبدرلر . بو اعتبار ایلله بعض مؤلفر فینلاندا نظاماتی ، عدالت سیاسی نکه معیاری اولان اسوچره قوانیننه بکرتیمک ایتیورلردی . حالبوکه شیمدی به قدر اویلله دکلدی . چونکه فینجه نکه حقوقی ، فینلرک عدلیله متناسب دوشمیوردی ! مثلاً دیه تده ، قانونلرله لایحه لر ، مساواته رعایتله هر ایکی لسانده یازیلیر ، رئیس عمومیه خطابنده صره ایلله هر ایکی لسانده سویلر ، بر خطیبه خطابنده ایسه ، دوغروندن دوغرویه اونک لسانی قوللانیر و فضله اولارق بر طاقم ترجمانلر هر طرفک بیاناتی دیکرینه ترجمه ایدرمش ! حالبوکه اکثریتله ملت حاکمه نکه لسانی اولان فینجه ، یکانه لسان رسمی اولمالیدی . . . و نهایت اولدی .

. . . بونلر ، اسباب غیریتدر ، فقط فینلاندا یالیرک سوائق عینیتی ده واردر .

اسماعیل مامی

— کچن نسخه دن مابعد —

شو یاقینلرده جنوبی آمریقاده بره زیلیا ، شیلی و جمهوریت فضیه - آرژانتین ، خیلی ترقی ایتدکلرندن بونلر [مه قسیقو] و وسطی آمریقا حکومتلرینی ازجاج و تصدیعدن وقایه دستوری کندیلرینه شعار ایدمشلردر . بو حکومه منیدرکه رئیس ویلسنک حرکتی اوزرینه [وده را قروز] لمانی ضبط اولوندقین صکره بواوچ دولت واشینگتون حکومتی اعتداله دعوت ایتمش و [نایا غارا فولس] شهرنده بر اجتماع وقوعبولوب تجاوزک تمادیسنه ممانعت ایدمشلدر .

آمریقا ایمپریالیسنلرینه قالسه [مه قسیقو] دن صکره وسطی آمریقانک اوفق حکومتلرینی (سان

سالوادور ، قوستاریکا ، غواتمالا ، هوندوراس ، نیکاراگوآ ، پاناما و بلکه هاتی ، سان دومینگو ، یوتی و آندن صکره برهزیلیا ، شیلی ، جمهوریت فزیه کی دیار لرله شمدی به دکن پک او قدر ایلر یلین قولومیا ، خط استوا ، پورو ، بولیویا ، و نه زونه لای دائرة نفوذه آلفدر . فقط رئیس جمهور [مونرو] « آمریکا آمریقالیر کدر » نظریه سنی چیقاردینی کی جنوبیلر ده « جنوبی آمریقا و لاتین ممالکی کندی اهالی سینه عا ئدر . » دستوری وضعده تردد ائتمه مشلر در . شوراسنی بردها سوبیلیم که ایمپریالیزم ، آمریقانک فکر و عنغه سیله قابل ائتلاف اولدیغندن ، بوتصورات اکثریت عظمیه و حتی قطعی طرفندن التفات کورمن .

آمریقاده ایمپریالیزم ، جهانگیرلک ، کوجلکله رواج بوله بیلیر . روسیه نك ، انگلتره نك ، قدیم رومانک ، قرون وسطی ممالکنک رأس کارنده اولدینی کی فتوحاتی سهور ، سرگذشت آرقه سنده طولاشیر ، لایسل ، مستبد کیمسه لرك ظهورینه آمریقا پک مساعد دکدر . یکی دنیا محیطی آنجق اقتصادی جهانگیرلکه موافق اوله بیلیر . انگلیزلرك هندستانده مستعمره ایدملری قیلندن ، آمریقانک هیچ اولما زسه وسطی و جنوبی آمریقالری فتح ائتمی برآز مستحیلدر .

آمریقا آلینه کچیردیکی یرلری اتحادینه ادخال ائتمکی ایستهر . یاقین وقته قدر [طوبراق] Territory تلقی اولونان اقسام متدنیه برآز ایلرلر ایلرلر حکومت مرتبه سینه بلوغ ائتمش و اتحادیه کیرمشد . حالبوکه [قوبا] کی ، ساثر اسپانیول ، زنجی و غیر متجانس اهالیله مسکون یرلرك برکون اولوب فده راسیونه اشتراکی آمریقا ارباب بصیرتجه بلکه بر تهلکه ، بر سبب ضعف عد اولمقده در . آمریقا حقوق اداره سی و خصوصیه بوحقوقک روح و معنایی مستعمره اتخا و اداره سینه نامساعددر . آمریقا ، منحصرأ بر ایاک تأمین انضباط و آسایشی ، تسهیل ترقیات و تکاملاتی ایچون براس حقوقیه مستندأ قورولش بر حکومتدر . ملل متدنیه یی تحت اداره یه آلوب انگلتره کی ظلم و اعتساف اجرا ایدرك آنلرك ماسعاسندن استفاده ائتمک آمریقانک فلسفه تشکلاتی ، روح قوانینی ، عنعنه تاریخیه سی ایله بر تضاد تشکیل ایدر .

آمریقانک شو صوک سنه لرده آله کچیردیکی مستعمرانه کلنجه :

بونلردن [هاوائی] جزائر مجتمعه سی Hawaii [سان فرانسیسکو] نك ۲۰۰۰ میل جنوب غربیه سنده ، اوقیانوس معتدلک اورته سنده کائدر . اهالی سی یرلی و تمدن ائتمش و حشیلردن ، چینلیر و ژاپونلر و جزیره آمریقان و انکلیزلردن مرکبدر . مهم بر عسکری و تجاری استاسیوندر . کور مرکزی اولق اعتبار یله ده اهمیتی بیوکدر . بوراده حکومت ایدن [لی لی توئو قالانی] Liliuokalani اسمنده کی قرالیچه نك فرط عجزی نتیجه سی اوله رق قراللق افلاس ائتمدی . اوراده کی آمریقالیر بر جمهوریت موقته تشکیل ایله حکومت متحده به آطه لرك التحاقی استدعا ایتدیلر . آمریقاده بو آطه لرك ژاپونیا طرفندن ضبط ایدیلرک کندی علیه براس بحری تشکیل ائتمه سی ایچون الحاقه قرار ویردی . ۱۸۹۸ ه قدر آمریقا پک صلح پرور ایدی . فقط اسپانیوللرك اعتسافنه اوغرایان [قوبا] آطه سنک اختلالاتی آمریقا خلقنی اوسنه نك نیساننک ۲۱ نده اعلان حربیه مجبور ایتدی . طالع محاربه آمریقایه یاور اولدی و [قوبا] ، [پورتوریکو] آطه لری ، اوقیانوس معتدله کی [فیلیپین] سلسله جزائر کندی آلرنده قالدی . وضعیتک تبدیلی ایله افکارده بر آز دکشدی . ویریلن یکرمی ملیون دولار بدل مقابلنده اسپانیا بتون مستعمراتندن واز کچدی . فقط آمریقا ، حکمت فاضلانه سینه مغایر بر حرکتده بولنماق ایچون [قوبا] آطه سنی دوره

سکون حلول ایدنجه اهالیسنه ویردی و بر جمهوریت اعلان ایدلدی. آمریکا، [قوبا] به، حین استخلاصنده بعض حقوق تصدیق ایتدیرمشد. بو حقوقه اسناداً ۱۹۰۸ ده-آمریکا تکرار [قوبا] ایشلرینه مداخله ایله آطهیه عسکر سوق ایتیش وعصیان زائل اولور اولماز قوای موجوده سنی کری چکمشدر. Guantanono و Raluoi Hrutoe نقطه لری کور انباری اولقی اوزره [قوبا] جمهوریتی طرفندن حکومت متحدهیه ترک ایدلمشد.

[پورتوریکو] آطه سی [آنتیل] دکزنده کائن اولوب نفوسی بر ملیوندن زیاده جهر. پورتوریکو لیرک ثانی زنجی، ثلثانی اسپانیولدر. آمریقایه التحاقدن صکره آطه نك ثروتی زیاده. لشدیکندن اهالی مقدرات جدیده لرندن ابراز ممنونیت ایتکده درلر. مع مافیة مختاریت هوسی اوراده ده اویامشد.

اوقیانوسیه ده [غوام] Guam و [توتی ئی لا] Tutuila نامنده ایکی کور انباری ده آمریکا مستعمراتندن ایسه ده بونلرک هیچ بر اهمیتی اولمیدیغندن قاله آینه مازلر.

[فیلیپین] آطه لرینه کلنجه: آمریقا بونلری محافظه ایدور. حین استیلاده آمریقا لیلری خلاصکار عدایدن اهالی محلیه الحاله هده عاصی وضعیتنده درلر. بوجزائر مجتمعه نك محافظه سنی بعضیلری آمریکا حکمت حکومته پک منافی کوره رک تنقید ایتکده درلر. بونکله برابر آطه لر آمریقانك یدتصرفنده طورییور. بوراده اهل اسلام ده ساکندر. آمریقادن تقریباً اوچ بیچق سنه اول بورایه کلن محلی متصرفلرندن بری تسکین اغتشاش ایچون مقام خلافتک مظاهرتی ایسته مش ایدی.

آمریقانك برده مساحه اعتباریه پک کوچوک فقط اهمیتی غایت بیوک بر مستملکه سی وارد. حکومت متحده اراضیسی هرایکی اوقیانوسک آره سنده اولوب بو کونه قدر برندن دیکرینه کچمک قابل دکلدی. فرانسزلر [پاناما] قنالی آچغه توسل ایتدیلر سه ده ایش بر رذالت قهقریه یه منجر اولشدی. آره دن بر چوق سنه مروریله [فردینان دوله سه پس] ک تثبث مهمنی آمریقا لیلرا حیا ایتدیلر و قنال آچیلدی. جدولک بولندیغی برزخ [قولومیا] حکومت متحده سنه عائددی. چوریلان دولابلر سایه سنده [پاناما] اراضیسی بر جمهوریت مستقله اوله زق [قولومیا] دن تفریق ایدلدی و آیریلر آیرلاز قنالک صاغندن و صولندن بشر کیلو متره لقی (۱۱۶۰) کیلومتره صربی طوپراغی آمریقایه تفویض ایتدی.

کوریلیورکه بو مستعمرات و مستملکاتک اتحادنده بیوک بر ایمریالیزم پولتیقه سی تعقیب ایدلمه مشدی. عادتاً ملک جبری واضطراری ایله بوردت بش قلم طوپراق آمریقایه کچمشدر. بونکله برابر آمریقاده افکار جهانگیرانه یوق دکلد. خصوصیه روحانیون بو ایشده برکار نقدی ده بولیورلر، میسیونرلر بوسایه ده زیاده لشیور.

آمریقانك اسکی دنیا به تجاوزندن پک قورقولماز ذاتاً نمایش اجراسیچون، بر تاریخده، بزم صولرمزه آمریقانك کنی کونده جکی زوایتی اوزرینه اسکی دنیا دول معظمه سی آیاقلانوب تدابیر مانعه ده بولومشدری.

آمریقا عظمتنه اغتراراً Puissance mondiale = Wordl Power اولدیغی ابراز ایتک ایستیور. آمریقا لیلرک بوکاحاجت کورمه سی لازمدر. چونکله آمریقانك قوی الشکیمه بردولت اولدیغی ذاتاً معلومدر. و بونک ابرازی ایچون نمایش یا مغه محل یوقدر.

آمریقا آنجیق طرز معلومنده - یعنی انکایز طرزنده احتراصات و منافساته داخل اوله رق ترقی ایتلیدرکه

بر جوق دولتین دها بلند بر موقع فضیلتده اولدیغی اثبات ایدہ بیلسون و بویکی اسلوب حکومتله وادی تکاملده بر خطوه دها آتیش اولسون . یوقسه ، اگر آمریقادہ انکلتزه ویا روسیه یی تقلید ایدرسه آمریقایلر ایلرلر کلرینی دکل کریلر کلرینی ، جریان لوئیانه قاپیلر قلیتی کوسترلر . ایشته بو ایمپریالیزم سائقه سیله درکه آمریکا بر آز جینده ومانچوریاده چالشیور .

آمریقانک بوندن بر استفاده سی اوله ماز . بالعکس بو حال کنیدیسی ایچون مصرفی ، تهنکی یی ، دول سائره نک کنیدی علیه بر پواتیقه اتخاذ ایتلرینی استجلاب ایدر . نته کم بو ذهنیت ایله آمریکا بوکون ۱۸۹۸ ده کی اردوسنی ایکی قات تزید ایتدی . مصرف ۱۸۸۹ ده ۲۵,۰۰۰,۰۰۰ دولار ایکن ۱۹۱۲ ده ۱۲۳,۰۰۰,۰۰۰ دولاره چیقدی .

بونکله برابر اهالی مستعمراته و سیاست خارجییه علاقه دارلق کوسترمور . بو غرب ایمپریالیزم ایله متوازیاً حکومت متحده ده افکار صلح پرورانه ده ایلرلیور . مثلاً واشینگتونده مختلف شمالی ، وسطی ، جنوبی آمریکا دولتلرینی بربرلرینه تقریب ایچون Panamerican Wire نامیله بر مرکز آجیلدی هان هربر دولت ایله مجبوری حکم معاهده لری یاپیلدی . ودائی محاکم حکمیته نک تأسیسه چالشیلیور .

اسبق رئیس حکومت میستر [روزولت] روسیه و ژاپونیا یه نصایح مصلحانه ویره رک [پورتسمت] ده ایکی دشمنی عقد صلحه دعوت ایتدی . کذلک ینه عینی رئیس ایکنجی [لاسه] قونفرانسک انعقادی ایچون مساعی مخصوصه ده بولوندی .

بو کی اجتهادات و فمایات آمریقانک حکمت موجودیتنه دها زیاده یاقیشیر .

اگر شو جوروک چاریق ایمپریالیزمی ترک ایدرسه ، آمریکا ، تاریخ تکامل حقوقده بیوک بر رول اوینامش اولور . بر جوق اوروپا دولتلرینک ، حقوق طبیعیه ایله پک او قدر مناسبتی یوقدر . حالوکه آمریکا بو عنعناته ، بو تاریخه اشتراک ایتد بکندن و جغرافیا آتی بر موقع مستشاده بولوند بر دیغندن حکومت اساسی اوراده حقوق صرفه و محضیه دها مساعد و موافق بر زمینده نشو و نما بولشدر . بو اعتبار ایله آمریکا مثلاً انکلتزه یی کزیده ، ماضیده بر اقیور واستقبال جمعیات دوله سی ایچون نمونه امثال اولور .

بویله علوی بر لوحه تکاملک مواجهه غلطته چیقوبده درت بش کشینک ویا بر قاچ غریب الفکر آدمک آسیایه بر پروپاغاندیست و میسیونر کوندرمی عفو اولور خطیاتدن دکلدر . کذلک رئیس حاضر جمهور دو قنور تودروو و بلسنک مه قسیفویه عسکر و دونما ارسالی اک زیاده آمریقاده نظر تلفله کوریلن وقوعا تندر .

رئیسک بو پواتیقه سی ذاتاً بر عدم موفقیتله نتیجه نمشدر .

آمریقانک استیلا جویانه پواتیقه یه تبعیتی - مع التأسف - واشینگتونلرک ، [لیقن] Lincoln لک اساسکیر استقرار اولسنه چالشدق لری اصول حکومتک تردیسنه دلالت ایدر .